লক্ষ্মণৰাও বাপুৰাও জাধৱ আৰু অন্যান্য

বনাম

মহাৰাষ্ট্ৰ ৰাজ্য আৰু অন্যান্য

১ অক্টোবৰ, ১৯৯৬

(ন্যায়াধীশ কে. ৰামাস্বামী আৰু জি.বি. পাটনাইক)

ভূমি অধিগ্ৰহণ আইন, ১৮৯৪:

১৯৪৫ চনৰ বম্বে (সংশোধনী) আইনৰ দ্বাৰা সন্নিৱিষ্ট কৰা ধাৰা ৩-ক-ধাৰা ৪(১) আৰু ৬(১)-সমাজৰ দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ বাবে ঘৰ নিৰ্মাণৰ বাবে ভূমি অধিগ্ৰহণ- ধাৰা ৬(১)ৰ অধীনত ঘোষণা প্ৰকাশ-উচ্চ ন্যায়ালয়ে অনুমতি দিয়া অধিগ্ৰহণক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা লেখ আবেদন এই ভিত্তিত কৰা হৈছিল যে ধাৰা৩-ক মানি চলা নাছিল-কয়, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মতামত ভুল- ৰাজহুৱা কামত মাটিৰ প্ৰয়োজন আছে নে বা প্ৰয়োজন হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে সেই বিষয়ে ৰাজ্য চৰকাৰে সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব--৬ নং ধাৰাত গেজেটত ঘোষণা প্ৰকাশৰ সময়ত চৰকাৰে লোৱা ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ ওপৰত এক নিৰ্ণায়কতা দিয়া হৈছে।

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ : দেৱানী আপীল নং ৪১৬৫/১৯৮৮ ।

বম্বে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ডব্লিউ. পি. নং ১৪১৭/১৯৮৪ গোচৰত ২৫.২.৮৭ তাৰিখে দিয়া ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা ।

আপীলকাৰীৰ হৈ গোপাল বলৱন্ত সাথে।

১ আৰু ২ নং প্ৰতিবাদীৰ হৈ এছ. এম. জাধৱ ।

ডি. এম. নৰ্গোলকাৰ ৩ নং প্ৰতিবাদীৰ হৈ ।

আদালতৰ তলত দিয়া আদেশ দিয়া হৈছিল :

ভূমি অধিগ্ৰহণ আইন , ১৮৯৪ (চমুকৈ ক 'বলৈ গ 'লে 'আইন')ৰ ধাৰা ৪(১)ৰ অধীনত অধিসূচনা ১৯৮২ চনৰ ১৯ জুনত প্ৰকাশ পাইছিল য 'ত সমাজৰ দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ বাবে ঘৰ নিৰ্মাণৰ বাবে ১ জৰীপ নং ২৭/ চি১/এ/১ ৰ জড়িয়তে ১হেক্টৰ, ১৯ একৰ আৰু ৮ টি জোখৰ মাটি অধিগ্ৰহণ কৰা। ধাৰা- ৫-কৰ অধীনত অধিসূচনা জাৰি কৰা হয়। তদন্ত কৰা হয় আৰু ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ বাবে ইয়াৰ প্ৰয়োজন বুলি সন্তুষ্টি লাভ কৰি ১৯৮৩ চনৰ ১৭ জানুৱাৰীত ৬ নং ধাৰাত ঘোষণা প্ৰকাশ কৰা হয়। ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়াই আইনখনৰ ধাৰা ৯ আৰু ১০ৰ অধীনত জাননী জাৰি কৰাৰ পিছত ৩ নং প্ৰতিবাদীয়ে উচ্চ ন্যায়ালয়ত লেখ আবেদন দাখিল কৰি অধিসূচনা আৰু ঘোষণাৰ বৈধতাক লৈ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে উত্থাপন কৰা আৰু গ্ৰহণ কৰা বিতৰ্কটো আছিল যে যিহেতু বম্বে (সংশোধনী) আইন , ১৯৪৫ৰ (১৯৪৫ চনৰ ২২) ধাৰা ৩-ক অনুসৰি আয়ুক্তই কৰ্তৃত্ব দিয়া বিষয়াজনক মাটিখিনি ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় নেকি আৰু যিহেতু অনুমোদিত বিষয়াজনে সেই লৈ সন্তুষ্ট হোৱা নাছিল , গতিকে ধাৰা ৫-এৰ অধীনত তদন্তৰ পিছত চৰকাৰৰ ক্ষমতা বাতিল কৰা হৈছিল। সেয়েহে চৰকাৰে লোৱা এই সিদ্ধান্তত সঠিক নাছিল যে মাটিখিনি ৰাজহুৱা কামৰ বাবে প্ৰয়োজন। আমি দেখিবলৈ পাওঁ যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে লোৱা মতামত আইনৰ ফালৰ পৰা শুদ্ধ নহয়। আইনখনৰ ধাৰা ৪(১)ৰ অধীনত অধিসূচনা প্ৰকাশ কৰাৰ লগে লগে উপ-ধাৰা (২)ত কোৱা হৈছে যে ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়া বা চৰকাৰ বা যিকোনো বিষয়া বা শ্ৰমিকৰ দ্বাৰা এই হৈ বিশেষভাৱে অনুমোদিত বিষয়াৰ ওপৰত কাম কৰাৰ বৈধ কৰ্তৃত্ব থাকিব আৰু এনে স্থানীয় অঞ্চলৰ যিকোনো মাটিৰ স্তৰ জৰীপ আৰু পৰিচালনা আদি কৰিব পাৰিব। ধাৰা ৩-

কত বিষয়াসকলৰ জৰীপ চলোৱাৰ ক্ষমতাৰ কথা তলত উল্লেখ কৰা ধৰণেৰে কোৱা হৈছে :

"৩-ক. ভূমিৰ প্ৰাৰম্ভিক জৰীপ আৰু জৰীপ কৰিবলৈ বিষয়াৰ ক্ষমতা - ৰাজ্য চৰকাৰ বা আয়ুক্তক কোনো স্থানীয় অঞ্চলৰ মাটি কোনো ৰাজহুৱা কামৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বা প্ৰয়োজন হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে নে নাই সেইটো নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰাৰ উদ্দেশ্যে , লোক নিৰ্মাণ বিভাগৰ ৰাজ্য চৰকাৰৰ যিকোনো বিষয়া , বা ৰাজ্য চৰকাৰে সাধাৰণতে বা বিশেষভাৱে অনুমোদিত অন্য কোনো বিষয়াৰ বাবে ই বৈধ হ 'ব, যি আয়ুক্তৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আৰু তেওঁৰ চাকৰিয়াল আৰু শ্ৰমিকৰ বাবে-

(১) এনে স্থানীয় অঞ্চলৰ যিকোনো মাটিত প্ৰৱেশ কৰা আৰু জৰীপ কৰা আৰু স্তৰ লোৱা;

(২) এনে স্তৰসমূহ চিহ্নিত কৰা;

(৩) ভূমি এনে উদ্দেশ্যৰ বাবে খাপ খুৱাই লোৱা হৈছে নে নাই সেইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় আন সকলো কাম কৰা; আৰু

(৪) য'ত যিকোনো থিয় শস্য, বেৰ বা জংঘলৰ যিকোনো অংশ কাটি আঁতৰাই নোলোৱাকৈ জৰীপ সম্পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰি আৰু স্তৰ ল'ব নোৱাৰি;

"যদিহে কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো অট্টালিকাত বা বাসগৃহৰ সৈতে সংলগ্ন কোনো আবদ্ধ চৌহদ বা বাগিচাত (যদিহে ইয়াৰ বসবাসকাৰীৰ সন্মতি সাপেক্ষে), তেনে বসবাসকাৰীক কমেও সাত দিনৰ আগতে লিখিতভাৱে জাননী নিদিয়াকৈ প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰিব। "

এইটো আইনৰ ধাৰা ৪(২)ৰ অধীনত থকা ক্ষমতাৰ সমাৰ্থক। আইনৰ ধাৰা ৭ৰ অধীনত অনুমোদিত বিষয়াৰ উপৰিও ধাৰা ৩-কত নাম উল্লেখ কৰা আন যিকোনো বিষয়াকো ধাৰা ৪(১)ৰ অধীনত অধিসূচনা প্ৰকাশ কৰাৰ আগতেই স্থানীয়তা পৰিদৰ্শন কৰাৰ আৰু কোনো কামৰ বাবে মাটিৰ প্ৰয়োজন আছে নে বা প্ৰয়োজন হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে সেইটো বিচাৰি উলিওৱাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হয় আৰু এনে অনুমোদনৰ ওপৰত ৰাজ্য চৰকাৰে নিযুক্তি দিয়া লোক নিৰ্মাণ বিভাগৰ বিষয়া বা এই লৈ সাধাৰণতে বা বিশেষভাৱে অনুমোদিত অন্য যিকোনো বিষয়াৰ বাবে বৈধ হ'ব, বা চৰকাৰ বা কোনো ৰাজহুৱা কৰ্মচাৰী বা শ্ৰমিকৰ দ্বাৰা কৰ্তৃত্ব থকা যিকোনো বিষয়াই মাটিত প্ৰৱেশ কৰি জৰীপ কৰিবলৈ, এনে স্থানীয় অঞ্চলৰ যিকোনো মাটিৰ স্তৰ ল'বলৈ, স্তৰ চিহ্নিত কৰিবলৈ আৰু মাটিখিনি তেনেকুৱা বাবে উপযুক্ত নে নহয় সেইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় অন্যান্য সকলো কাম কৰিব পাৰিব আৰু, য'ত যিকোনো শস্য , বেৰ বা জংঘল আদিৰ কোনো অংশ কাটি আঁতৰাই নোলোৱাকৈ জৰীপ সম্পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰি আৰু স্তৰ ল'ব নোৱাৰি, ।

৩-খ ধাৰাত এনে কাম কৰাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ ক্ষমতা দিয়া হৈছে। এইটো কেৱল ধাৰা ৪ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত ক্ষমতাৰ উপৰিও ৰাজ্য সংশোধনী আইনৰ ধাৰা ৩-কৰ অধীনত উল্লেখ কৰা কাৰ্য্যসমূহ কৰিবলৈ বিষয়াজনক কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰাৰ এক সক্ষমতা প্ৰদান কৰা ব্যৱস্থা হ'ব। শেষত ৰাজ্য চৰকাৰে সিদ্ধান্ত ল'ব লাগে যে মাটিখিনি ৰাজহুৱা কামৰ বাবে প্ৰয়োজন হৈছে নে প্ৰয়োজন হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে আৰু যিটো উদ্দেশ্যৰ বাবে অধিগ্ৰহণ কৰিব বিচৰা হৈছিল তাৰ বাবেই উপযুক্ত বা খাপ খুৱাব পৰা হৈছে নেকি। কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াজনক পৰিদৰ্শন কৰি মাটিখিনি ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ বাবে খাপ খোৱা হ'ব নেকি, ইয়াৰ প্ৰয়োজন আছে নে প্ৰয়োজন হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে নে নাই সেইটো জানিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰাটোৱে শেষত, চৰকাৰৰ পৰা সিদ্ধান্ত লোৱাৰ ক্ষমতা কাঢ়ি নিব নোৱাৰে।

আইনখনৰ ৬ নং ধাৰাত ঘোষণাপত্ৰখন গেজেটত প্ৰকাশৰ সময়ত চৰকাৰে লোৱা ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ ওপৰত এক নিৰ্ণায়কতা প্ৰদান কৰা হৈছে। অৰ্থাৎ ৰাজ্য চৰকাৰে সেই মাটিৰ প্ৰয়োজন নে নাই বা ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে নে নাই সেইটো সিদ্ধান্ত ল 'ব লাগিব । সেয়েহে, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মতামত স্পষ্টভাৱে ভুল।

সেই অনুসৰি আবেদনসমূহৰ অনুমতি দিয়া হৈছে। লেখ আবেদন নং ১৪১৭/৮৪ত ১৯৮৭ চনৰ ২৫ ফেব্ৰুৱাৰীত উচ্চ ন্যায়ালয়ে দিয়া আদেশ বাতিল কৰা হৈছে। কোনো খৰচ নাই।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

অনুবাদক-প্ৰণব জ্যোতি বৰা

জ্যেষ্ঠ অনুবাদক

গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়